

Nr 107

Av herrar Nilsson i Gävle och Holmberg, om sänkning av pensionsåldern för arbetstagare i tungt och farligt arbete.

(Lika lydande med motion nr 93 i Första kammaren)

Den höga allmänna pensionsåldern, 67 år, i vårt land är märklig så tillvida att för de pensionsåldrar som tillämpas i statlig och kommunal tjänst gäller en högsta pensionsålder av 65 år. Det överväldigande flertalet har rätt att avgå med full pension vid 60 och 63 års ålder. Staten och kommunerna har sålunda som arbetsgivare funnit det riktigt att för sin del pensionera de anställda långt före den allmänna pensionsåldern 67 år.

Vi kan inte finna några rimliga anledningar varför de anställda på den privata marknaden inte skall komma i åtnjutande av samma förmåner.

Många skäl kan anföras som motiverar denna tankegång. Den ständigt ökade hetsen i arbetet, de vetenskapligt utstuderade metoderna för ett maximalt utnyttjande av arbetskraften såsom MTM och liknande system leder till en allt snabbare förslitning av arbetskraften. Till detta kommer att vilo- och fritiden inskränkts genom de allt längre avstånden mellan hemmen och arbetsplatsen, vilket förhållande inte kan anses kompenserat genom arbetstidsförkortningen.

Vad som här sagts om förhållandena i allmänhet gäller i synnerhet de grupper av arbetare och andra anställda som sysslar med tungt eller hälsovådligt arbete: byggnadsarbetare, gruvarbetare, skogsarbetare och vissa grupper av anställda inom den kemiska industrien m. fl.

Om samhället avser att med pensionen kompensera ett livslångt arbete i samhällets tjänst, bör enligt vår mening denna kompensation ges vid sådan ålder att vederbörande är i sådant hälsotillstånd att pensionen och den därmed lediga tiden kan utnyttjas på bästa sätt. Så är långt ifrån fallet för arbetarna inom vissa yrken. Allmän förslitning, ryggskador, reumatiska besvär o. a. försätter ofta dessa arbetare i åldern över 60 år i en dålig kondition, men ändock icke på sådant sätt att de kan sjukpensioneras. Tvånget till tungt grovarbete vid denna höga ålder utgör för många ett svårt gissel.

Pensionsåldern är såväl inom folkpensioneringen som ATP 67 år. I många länder är pensionsåldern lägre än i Sverige. Endast Norge har högre pensionsålder än Sverige.

För gruvarbetare tillämpas en ännu lägre pensionsålder. Sålunda gäller för gruvarbetare i USA 60 år, England och Västtyskland 65 år, Belgien 55 år, Frankrike 50 år, Nederländerna 55 år och Nya Syd-Wales 60 år. I de

socialistiska länderna gäller en allmän ålderspensionering av 60 år för män och 55 år för kvinnor. För gruvarbetare i dessa länder gäller allmänt 50 år som pensionsålder.

Mot denna bakgrund ter sig den höga pensionsåldern i vårt land ännu mera märklig. Vi önskar så ofta framhålla Socialsverige, vårt land som ett mönsterland jämfört med andra länder på socialpolitikens område. Vad det gäller åldersstrecket för pensionärer ligger vårt land som synes långt efter många andra länder.

Nu kan det anföras att inom ATP ges det möjligheter att utfå pension redan vid 63 års ålder. Signaler om liknande möjligheter inom folkpensioneringen har också givits. Till detta skall då anmärkas att den som önskar utnyttja denna förmån samtidigt tvingas minska sina pensionsförmåner med 0,6 % för varje månad som tidigare pension uttages. Detta gör en nära 30-procentig minskning av de utgående pensionsförmånerna. Det är inte många som uppnått så pass hög pensionsgrundande inkomst att de har råd att bära en sådan reduktion av förmånen. Vi har i tidigare motioner anfört vår principiella mening rörande den allmänna pensionsåldern. Våra förslag om en sänkning av pensionsåldern till 65 år för män och 60 år för kvinnor inom såväl folkpensioneringen som den allmänna tilläggs-pensioneringen har tidigare icke vunnit bifall. Vi skall inte här uppta diskussion om dessa våra tidigare förslag. För dagen vill vi fästa uppmärksamheten på nödvändigheten av att sänka pensionsåldern för i första hand de anställda inom de tunga och hälsofarliga yrkena. Sålunda anser vi det ofrånkomligt att utan vidare dröjsmål genomföra sådan lagändring att gruvarbetare, transportarbetare, byggnadsarbetare, skogsarbetare och likställda, som uppenbarligen sysslar med tungt och farligt arbete, erhåller pension vid 65 års ålder.

Med det ovan anförda hemställer undertecknade,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om sådan lagändring i pensionslagstiftningen att de i denna motion framförda förslagen vinner bifall.

Stockholm i januari 1963

Henning Nilsson

Helmer Holmberg